

Başvuru Numarası : 2021/824
Toplantı Tarihi/Sayısı : 18.1.2022/7
Karar Numarası : 2022/48
Başvuran : R.K.
Muhatap Kurum/Kişi : ... 4 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : --

I.BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın denetimli serbestlikten yararlanma şartlarını sağlamasına rağmen Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulu tarafından talebinin reddedildiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Kurumumuzca 19.08.2021 tarih ve 824 sayı ile kayda alınan başvuru dilekçesinde başvuran tarafından özetle;

a. Koşullu salıverilme tarihinin 23.07.2022 olduğu ve 23.07.2021 tarihi itibarıyla denetimli serbestlik uygulamasından faydalanmak için tüm şartları taşıdığı,

b. Denetimli serbestlikten faydalanma talebinde bulunmasının akabinde talebinin reddedildiği ve kendisine bir sonraki iyi hal değerlendirme talebini koşullu salıverilme tarihine 1 ay kala, yani 11 ay sonra yapabileceğinin bildirildiği,

c. Kaldığı kurumda kimsenin denetimli serbestlikten yararlanamadığı ve kendileri denetimli serbestlikten yararlanamazken, aynı şartları taşıyan mahpusların başka kuruma nakledildiğinde tahliye edildiği, bu sebeple kendisinin de nakil talebinde bulunduğu ancak doluluk nedeniyle nakil talebinin kabul edilmediği, başka kuruma gitmesi durumunda tahliye edilebileceği iddia edilmektedir.

3. Kurumumuza ... 4 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü tarafından iletilen 13.10.2021 tarih ve ... sayılı yazılı görüşte özetle;

a. Terör suçlarından hükümlülerin cezalarının geri kalan kısmının 5275 sayılı Kanun'un 105/A sayılı maddesi uyarınca denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına karar verilebilmesi için hükümlünün açık ceza infaz kurumuna geçme hakkını elde etmiş olması gerektiği, hükmün birinci fıkrasında, hükümlünün denetimli serbestlikten yararlanmasının en temel olarak açık ceza infaz kurumuna geçme hakkı elde etmesine ve iyi halli olması koşuluna bağlı tutulmuş olduğu, terör suçlarından hükümlü olup yargılama sırasında etkin pişmanlıkta bulunmayanların açık ceza infaz kurumuna ayrılabilmelerinin Açık Ceza İnfaz Kurumuna Ayrılma Yönetmeliği'nin 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca toplam cezalarının üçte birini bu kurumlarda iyi hâlli olarak geçirmeleri ve koşullu salıverilme tarihine üç yıl veya daha az süre kalması gerektiğinin yanı sıra, aynı maddenin ikinci fıkrasının (ç) bendi gereğince, mensup oldukları örgütten ayrıldıklarının İdare ve Gözlem Kurulunca tespit edilmesi ve koşullu salıverilme tarihine de 1 yıldan az süre kalmasına bağlı olduğu,

b. Hükümlünün, uzun süren infaz sürecinin başlarında ve devamında taraflı koğuştta herhangi bir pişmanlık belirtisi taşımaksızın taraflı örgüt mensuplarıyla birlikte kalma iradesi gösterirken, infaz sürecinin son evresine gelindiğinde açık ceza infaz kurumuna veya denetimli serbestliğe ayrılmak için tarafsız koğuştta geçme talebinde bulunması veya denetimli serbestliğe ayrılmak için cezasının onaylanmasını istemesinin gerçek niyetini gizlediğinin işareti olduğu,

c. Başvuranın yargılama evresinde etkin pişmanlık hükümlerinden faydalanmadığı, dilekçelerinde denetimli serbestlikten yararlanabilmek ve hakkındaki hükmü kesinleştirebilmek adına Yargıtay'da bulunan dosyasındaki haklarından feragat ettiği, başvuranın tek amacı denetimli serbestlikten faydalanarak tahliye edilmek olduğu için örgütten ayrılmaya dair beyanlarının samimiyet içermediği,

d. Bu doğrultuda İdare ve Gözlem Kurulunca hükümlünün mensup olduğu örgütten ayrıldığına ilişkin kesin bir kanaatin oluşmadığı dolayısı ile adı geçenin terör örgütünden ayrılmadığı bu nedenle şartları taşımadığı anlaşıldığından denetimli serbestlik tedbirleri kapsamında cezasının infazı işlemlerine yönelik değerlendirmesinin yapılmasına yer olmadığı, 23.07.2022 tarihine en fazla bir ay kala koşullu salıverilmesi yönünden iyi hal değerlendirmesine tabi tutulabileceği yönünde kurul değerlendirmesinin yapıldığı, bahse konu değerlendirmeye hükümlünün itiraz etmesi üzerine, ... 2. İnfaz Hakimliği'nin 17.08.2021 tarih ve 2021/478 sayılı gerekçeli kararı ile hükümlünün itirazının kabulüne karar verildiği ancak aynı gün ... Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 17.08.2021 tarih ve 2021/50285 sayılı müzekkeresi ile ... 2. İnfaz Hakimliği'nin 17.08.2021 gün ve 2021/478 esas, 2021/409 karar sayılı kararına itiraz yoluna gidildiği ve ... 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2021/3099 değişik iş sayılı kararı ile ... Cumhuriyet Başsavcılığı'nın itirazının kabulüne karar verilerek bahse konu kurul kararının onandığı böylece hükümlünün aktif terör örgütü üyesi olduğu tespit edildiğinden açık ceza infaz kurumuna ayrılma şartlarına haiz olmadığı, dolayısı ile denetimli serbestlikten faydalanamayacağı,

e. Hükümlülerin 6 ayda bir değerlendirileceğine dair madde olmasına rağmen, R.K.'nin 15.01.2021 tarihinden önce dosya durumu hüküm özlü olduğu için döneminin 06.01.2021 şeklinde oluşturulduğu, dönem değerlendirmesine ilişkin işin 06.06.2021 tarihinde UYAP ekranına düştüğü ancak bu tarihte de adı geçenin hüküm özlü olduğu ve dönem değerlendirme kararının yalnızca hükümlülere alındığı gerekçesiyle bu yönde herhangi bir karar alınmadığı ve kişinin 12.07.2021 tarihinde müddetnâmesinin Kuruma gönderilmesi gerekçesiyle başvuranın hükümlü statüsüne geçtiği fakat bir sonraki dönem değerlendirmesinin 03.12.2021 - 02.01.2022 tarihleri arasında yapılabileceği,

f. Başvuranın kurumda kaldığı süre zarfında 4 kez nakil talebinde bulunmasına rağmen, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından ceza infaz kurumlarının kapasitelerinin dolu olması ve konumuna uygun ceza infaz kurumu olmaması dikkate alınarak taleplerin reddedildiği ifade edilmektedir.

4. Başvuranın muhatap kurumun cevabi yazısına ilişkin 05.11.2021 tarih ve ... Kurum sayısıyla kayda alınan yazılı görüşünde ise özetle; "Bulunduğu kurumda denetimli serbestlikten yararlanamayanların, başka kurumlara naklinin akabinde tahliye olmalarının eşitsizliğe ve haksızlığa yol açtığı, iyi hal değerlendirmesi yapılırken soyut değil somut kriterlere bakılması ve kurumların birbiriyle çelişen kararlarının olmaması gerektiği, hiçbir zaman terör örgütlerine ve eylemlerine destek olmadığı için suçunu kabul etmediği ve bu nedenle etkin pişmanlıktan yararlanmadığı" iddia edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin (i) bendinde; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; "özgürlüğünden mahrum bırakılan

ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği" düzenlenmiştir.

7. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvuruların, "*inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulması*" gerekmektedir. Aynı fıkranın (ç) bendine göre; başvuru, "*Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı*" yönünden incelenir.

8. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesine göre; "*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın denetimli serbestlikten yararlanma şartlarını sağlamasına rağmen ceza infaz kurumu İdare ve Gözlem Kurulunun aldığı olumsuz kararlarla denetimli serbestlikten yararlanamadığı iddiası, ceza infaz kurumu idaresinin yanıtları ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

10. 13.12.2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Hükümlülerin değerlendirilmesi ve iyi halin belirlenmesi" başlıklı 89'uncu maddesinin birinci fıkrasına göre; "*Hükümlüler, ceza infaz kurumlarında buldukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre topluyla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulur.*" Aynı maddenin yedinci fıkrasına göre; "*İdare ve gözlem kurulu tarafından yapılacak değerlendirmelere esas olacak ilkeler ve kurulun bu maddeye ilişkin çalışma usul ve esasları ile tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tâbi tutulma süreleri Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikte düzenlenir.*"

11. Aynı Kanun'un "Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı" başlıklı 105/A sayılı maddesinin birinci fıkrasına göre; "*Hükümlülerin dış dünyaya uyumlarını sağlamak, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini ve güçlendirmelerini temin etmek amacıyla, açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitimevinde bulunan ve koşullu salıverilmesine bir yıl veya daha az süre kalan iyi hâlli hükümlülerin talebi hâlinde, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına, ceza infaz kurumu idaresince hazırlanan değerlendirme raporu dikkate alınarak, hükmün infazına ilişkin işlemleri yapan Cumhuriyet başsavcılığının bulunduğu yer infaz hâkimi tarafından karar verilebilir.*"

12. 02.09.12 tarihli ve 28399 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma

Yönetmeliği'nin 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre; "*Hükümlülerden cezaları yüksek güvenlikli kapalı kurumlar veya diğer kapalı kurumların yüksek güvenlikli bölümlerinde infaz edilenlerden toplam cezalarının üçte birini bu kurumlarda iyi hâlli olarak geçiren ve koşullu salıverilme tarihine üç yıl veya daha az süre kalanlar açık kurumlara ayrılabilir.*" Aynı maddenin ikinci fıkrasının (ç) bendine göre; "*Açık kurumlara ayrılabilmek için, ayrıca; Terör ve örgütlü suçlardan hükümlü olup, mensup oldukları örgütten ayrıldıkları idare ve gözlem kurulu kararıyla tespit edilenlerin koşullu salıverilme tarihine bir yıldan az süre kalması, şartı aranır.*" Denetimli serbestlik uygulamasından yararlanabilmek için açık ceza infaz kurumuna geçme hakkı elde edilmesi ve söz konusu hüküm şartlarının sağlanmış olması gerekir.

13. 29.03.2020 tarihli ve 31083 sayılı Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 109'uncu maddesinin birinci fıkrasına göre; "*Hükümlüler, ceza infaz kurumlarında buldukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulur.*" Aynı maddenin altıncı fıkrasına göre; "*Açık ceza infaz kurumuna ayırmaya, denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin olarak tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tâbi tutulma süreleri bir yılı geçemez.*"

14. 29.12.2020 tarihli ve 31349 sayılı Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'in "Kurulun inceleme ve değerlendirme esasları" başlıklı 16'ncı maddesinin ilk fıkrasına göre; "*Hükümlüler ceza infaz kurumlarında bulunduğu tüm aşamalarda; ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülükleri eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında; idare ve gözlem kurulu tarafından, iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere bir değerlendirmeye tabi tutulur.*"

15. Aynı Yönetmelik'in "Kurul kararları" başlıklı 17'nci maddesinin ikinci fıkrasına göre; "*Açık ceza infaz kuruma ayrılmaya, kalan cezanın denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak infazına ve ceza infaz kurumundan doğrudan koşullu salıverilmeye dair değerlendirmede hükümlünün iyi hâlli olmadığına karar verilmesi durumunda, hükümlü hakkında yapılacak bir sonraki değerlendirme tarihi kararda açıkça belirtilir. Yeniden değerlendirme süresi üç aydan az, bir yıldan fazla olamaz.*"

16. Aynı Yönetmelik'in "Kararlara karşı başvuru" başlıklı 39'uncu maddesine göre; "*İlgililer, ceza infaz kurumu idaresi ile idare ve gözlem kurulunun bu Yönetmelikte belirtilen kararlarına karşı, 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 5 ve 6 ncı maddelerinde yazılı usul ve esaslar çerçevesinde şikâyet ve itirazda bulunabilir.*"

17. 16.05.2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun "İnfaz hâkimliğince şikâyet üzerine verilen kararlar" adlı 6'ncı maddesinin altıncı fıkrasına göre; "*İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine yapılır.*"

18. Yukarıdaki hükümler çerçevesinde; başvuranın denetimli serbestlik uygulamasından yararlanma talebi sonrası İdare ve Gözlem Kurulu tarafından değerlendirilmeye tabi tutulduğu, "denetimli serbestlik tedbirleri kapsamında cezasının infazı işlemlerine yönelik değerlendirmesinin yapılmasına yer olmadığına ve 23.07.2022 tarihine en fazla bir ay kala koşullu salıverilmesi yönünden iyi hal değerlendirmesine tabi tutulabileceği" yönünde

kurul değerlendirmesinin yapıldığı, kurulun hükümlüyü açık ceza infaz kurumuna ayırmaya, kalan cezanın denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin olarak iyi halin belirlenmesine esas olarak yapılacak değerlendirmede yetkili olduğu, bu hususta hangi kriterlerin kullanılacağına kanun ve yönetmelikler ile belirlendiği ve ayrıca alınacak tüm kararlara karşı yargı yolunun açık olduğu görülmüştür.

19. Sonuç olarak, başvuranın denetimli serbestlikten yararlanma talebi neticesinde, mensup olduğu örgütten ayrıldığına ilişkin kesin bir kanaatin oluşmadığı, dolayısıyla "Terör Örgütünden Ayrılması Konusunda Samimiyetinin Tasdiki"ne dair İdare ve Gözlem Kurulunun olumsuz karar almasının mevzuat kapsamında kaldığı, alınan karara karşı başvuran tarafından İnfaz Hakimliği ve Ağır Ceza Mahkemesi nezdinde itiraz hakkının kullanıldığı, mahkemeler tarafından yapılan inceleme sonucu söz konusu kararın kesinleştiği, başvuranın hükümlü statüsüne geçmesinin ardından 03.12.2021 - 02.01.2022 tarihleri arasında yeniden değerlendirmeye tabi tutulacağı ve bu değerlendirme sonrası talebi hakkında karar verileceği, dolayısıyla başvuranın "denetimli serbestlikten yararlanma şartlarını sağladığı ve buna rağmen ceza infaz kurumundan tahliye edilmediği, başka bir kuruma gitmesi durumunda tahliye edilmiş olacağı" yönündeki iddiaların açıkça dayanaktan yoksun olduğu anlaşılmıştır.

20. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesine göre; "*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*" Açıklanan gerekçeler doğrultusunda başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle "**kabul edilemez**" olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 18.01.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

e-onaylıdır

Ünal SADE
Kurul Üyesi